

2. A DESENA DE JULIOL LEIPZIG-1924

Els enemics no són intel·lectuals

Només els homes de poca fe poden témer que de l'actual etapa de la dominació espanyola en vinguin perjudicis duradors per Catalunya. Aquests perjudicis no són possibles, no solament perquè el moviment català ja havia arribat en els darrers anys a un punt que fa impossible la reculada, sinó perquè els enemics que ara actuen contra nosaltres són els menys intel·ligents de tots els enemics que té Catalunya.

Per fer mal a un poble, per perjudicar una causa, no n'hi ha prou amb l'odi i la mala intenció. Cal també intel·ligència i perspicàcia. I els homes de sabre que ara manen, estan mancats d'aquestes qualitats essencials. La mateixa cosa passa amb els homes civils—o incivils—que els ajuden en la lletja feina.

El catalanisme seria una cosa de nyigui-nyogui si homes de l'alçada intel·lectual d'un Primo de Rivera o un Carsi, d'un Sala o un baró de Viver, el poguessin aixafar o malmetre.

La única cosa que podríem témer d'aquesta gent és la brutalitat, la repressió sagnant. Però el mal que amb això farien, només fora corporal. L'ànima catalana, desperta, conscient d'ella mateixa, no pot ja ésser destruïda. És nostra i és immortal.

Fixeu-vos en totes les disposicions anticatalanes que han anat prenent des del 13 de setembre, i feu el balanç dels seus resultats. Tots han estat contraris. No ens han fet mal, a part de les molèsties i dolors individuals. I ens han fet bé. Ens han fet bé per les tres raons següents:

Primera. Perquè han actuat de depuratiu en el cos del catalanisme, netejant-lo d'hipòcrites, imbècils i pesseters.

Segona. Perquè han burxat amb la punta del sabre la dignitat dels catalans.

Tercera. Perquè han acabat de desenganyar els qui encara confiaven en solucions de concòrdia i en moments d'efusió.

Ara estém els uns davant dels altres, cara a cara. Sabem els seus sentiments i ells saben els nostres. El problema català està resolt virtualment. La seva resolució pràctica només està condicionada per circumstàncies materials.

El fatxenda que diu que ha desfet la "ficcio" del nacionalisme català, demostra tenir, com ha escrit l'Unamuno, menys cervell que un grill.

EL TRIBUT A L'ESTAT OPRESSOR

El que paga Catalunya

La proporció en què les terres catalanes contribueixen als ingressos de l'Estat espanyol per mitjà de les vàries de les contribucions pagades, és realment extraordinària.

Segons càlculs del senyor Guillem Graell, secretari del "Foment del Treball Nacional", persona ben poc sospitosa de catalanisme, l'any 1922 la "provincia" de Barcelona pagà tota sola 459.800.000 pessetes o sigui el 19'30 per 100 de la recaudació total de l'Estat espanyol, que fou de 2.429 mil·lions.

Segons exageració pot evaluarse en 760.000.000 la quantitat que les terres catalanes tributaren a l'Estat espanyol l'any 1922, o sigui que l'Estat espanyol extreu quasi la tercera part dels seus ingressos (31'3 per 100) de la nostra pàtria.

El que paga Espanya

Quatre de las cinc províncies de Castella la Nova, cinc de les sis de Castella la Vella i quatre de les cinc de Lleó, pagaren, entre totes tretze, 102.700.000 pessetes d'impostos, o sigui la quarta part d'allò que pagà la "provincia" de Barcelona tota sola.

Quant paga cada català

Distribuïda la recaptació entre tots els habitants resulta que un català paga anualment 236'77 pessetes i un espanyol 102 pessetes, o sigui que un català paga dues vegades i mitja més que un espanyol.

Abans de la guerra un belga pagava 64 fracs d'impostos, un holandès 69 i un francès 133. I tenien un estat model, bona instrucció pública, vies de comunicació, etc. I nosaltres, pagant 236'77 pessetes, no tenim res d'això per culpa d'Espanya!

El que ens torna Espanya

Fora just que si contribuïm en un 31'3 per 100 als ingressos de l'estat, aquest ens tornés els seus serveis públics en la mateixa proporció, però les despeses de Foment i Instrucció Pública a Catalunya no arriben al 11 per 100 de les mateixes despeses en tot l'estat.

Cap al 1914 la tributació de Catalunya era de pessetes 171.000.000 (d'aleshores ençà s'ha triplicat). Les despeses que l'estat feia a Catalunya eren aleshores:

Obres públiques	15.318.886 ptes.
Instrucció pública	3.435.954 —
Serveis d'agricultura	373.450 —
Serveis de Sanitat	30.650 —
Total	19.178.940 ptes.

La dominació de Catalunya es un gran negoci per Espanya

De manera que en 1914 la possessió de Catalunya proporcionava a l'estat espanyol un benefici de pessetes 152.000.000, i en 1922 aquest benefici fou de pessetes 489.000.000.

Es clar que Espanya despèn a Catalunya per altres conceptes que els indicats (exèrcit, administració de justícia, etc.), però aquestes serveis públics lluny de reportar un benefici al nostre poble, sols són instruments d'opressió que els espanyols usen contra nostre. Les despeses de l'exèrcit (guerra, marina i Marroc) en 1921-1922 pujaren a 1.570.000.000, i el dèficit del pressupost de l'estat fou de 1.410.000.000. Així malgasten els espanyols els diners que els catalans guanyen amb llur treball.

La injustícia va creixent

A mesura que les despeses i el dèficit de l'estat espanyol van creixent, els impostos que paga Catalunya van augmentant també, però en escala més ràpida que la de simple proporció. Si prenem les quantitats pagades per cap, resulta que cada català pagava en 1914, 75 pessetes de contribució a l'estat, i en 1923, 236'77 pessetes, o sigui més del triple; en canvi, un espanyol pagava en 1914 i sols 98'60 pessetes en 1923, o sigui menys del doble.

La injustícia és major encara comparant les despeses que l'estat fa en benefici de Catalunya i d'Espanya. Prenent solament les despeses dels ministeris de Foment i d'Instrucció pública, les quantitats rebudes per Catalunya han passat del 11'11 per 100 al 11'89 per 100 de les pagades, i les quantitats rebudes per Espanya han passat del 13'8 per 100 al 28'6 per 100 de les pagades.

Aixó mostra que com més treballen els catalans i més rica Catalunya, major serà la injustícia de nostra tributació als opressors, i major el negoci que farà Espanya.

ELS INCIDENTS DEL DIA DE CORPUS A BARCELONA

Els incidents ocorreguts a Barcelona al pas de la processó de Corpus tenen molta més importància de la que semblava de primer moment.

La immensa gernació que anà veure la processó dedicà una ovació entusiasta i fervent a les banderes de la Lliga Espiritual de Nostra Senyora de Montserrat i l'antiga bandera del Gremi de Mestres Fusters, en les quals figuren les nostres glorioses Quatre Barres. La gent dels balcons i des de les voreres del carrer aplaudí calorosament la nostra ensenya nacional a tots els carrers per on passà la processó. A les Rambles, carrer de Ferran, Portal de l'Angel, etc., les ovacions arribaren al grau màxim d'entusiasme.

Per contra, en passar el General Llossala i demés autoritats espanyoles de Barcelona, a moltes cases la gent es ficà a dintre i els bolcans foren tancats, tornant a sortir desseguida que els espanyols i botiflers hagueren passat. Als carrers esmentats, la presència de les autoritats espanyoles i dels botiflers fou acollida amb renors, xiueigs i alguns xiulets, així com també la bandera enemiga que portaven els soldats espanyols que tancaven la processó.

xiueigs i alguns xiulets, així com també la bandera enemiga que portaven els soldats espanyols que tancaven la processó.

— Es de consuetut que el diumenge després de Corpus la barriada de Gràcia, de Barcelona, celebra també la seva processó. Escarmentats amb els esdeveniments del dia de Corpus, les autoritats espanyoles volien obligar a tapar alguns escuts catalans de banderes i estendarts de gremis i societats que havien d'anar a la processó. L'autoritat eclesiàstica s'hi oposà i no consentí que en aquestes condicions sortís la processó.

— Com és de suposar, els espanyols estaven furiosos en veure la sorollosa manifestació dels veritables sentiments patriòtics dels catalans, contra els quals no han pogut res nou mesos d'opressió militar. Un oficial de cavalleria que hi havia a la Rambla, estava foll de ràbia i des dalt de cavall insultà les mares dels catalans que aplaudien, causant les seves grolleres paraules una forta indignació entre el públic que les sentí.

— Entre les autoritats governatives l'empipada fou general, des de l'ossada de burro fins al cap de be (Sr. Sala).

Si s'hagués volgut castigar a tothom, era qüestió de fer presons noves. Però seguint el refrà espanyol de "para muestra basta un botón", i atenent que els manifestants eren molts, escolliren una dotzena de botons i es feren dotze empresonaments, entre ells els dels benemèrits patricis Sre. Bastardes i Carreras (l'argenter).

A la Rambla de les Flors, a la policia li semblà que des d'un balcó s'aplaudia amb massa entusiasme les banderes catalanes. Pujà al pis amb mals modos i allà se li feu avinent que l'autor del delictes era una nena petita de pocs anys, la qual difícilment podia tenir idees polítiques. La policia es retir de moment, però a les dues de la nit (seguint el conegut procediment terrorista dels alemanys i dels espanyols a Bèlgica), trucà al domicili de l'ex-diputat nacionalista Sr. Albert Bastardas i se l'emportà pres, sota l'inculpació d'ésser el pare de la nena que havia aplaudit.

Per pujar al balcó de la Rambla d'on sortien els aplaudiments la policia no trobant l'entrada de la casa a la Rambla, es dirigí al carrer del Cardenal Casanyes, a on també dona la dita casa, i en trobar que la portera els contestava en català, perquè no sap l'espanyol, la detingueren. Sort que un militar que habita en un pis de la mateixa casa s'interessà per ella (cal ésser noble inclús amb l'enemic) i la bona dona fou posada en llibertat, després de dues hores de detenció, si bé l'obligaren a pagar una multa.

A més d'aquests empresonaments, la policia espanyola practicà divuit detencions en diferents carrers del curs de la processó. Varis d'aquests detinguts, entre ells un jove i una senyoreta, foren portats lligats pel carrer cap a la Delegació del carrer d'Ortigosa.

— Una altra de les *mides d'energia* preses fou suspendre per 8 dies el diari El Correo Catalan, per un solt on es recomanava que es collisin quatre flors vermelles i cinc grogues per tal de fer-ne un pom que simbolitzés el nostre amor de Pàtria única.

LA PROTESTA DELS ADVOCATS

La proposició aprovada pel Col·legi d'Advocats de Barcelona, negant-se a acatar les ordres del Governador general Llossala de publicar la Guia Judicial en espanyol en comptes de català com l'any passat, és el primer acte

de rebeldia oberta contra el Directori, ja que en la proposició es declara que el Col·legi sols està obligat a reconèixer les ordres d'un Govern constitucional i legalment constituït, però no d'un que té el seu origen en una insubordinació militar.

Com és sabut, els 212 advocats que votaren la proposició foren castigats a pagar una multa de 500 pessetes pel governador. Quasi tots s'han negat a pagar-la, i solament són 14 els que l'han feta efectiva. Altres han presentat un recurs als tribunals fonamentant llur refús a pagar-la en el fet de tractar-se d'un acte intern del Col·legi dins el qual el Governador no té jurisdicció. Els tribunals han denegat el recurs, fonamentant-se el fiscal per a fer-ho en que "ara ens trobem en estat de guerra, i si bé en temps de pau tindrien raó els advocats, ara s'ha de donar la raó als militars, que són els que manen".

Havent-se, doncs, negat a pagar les multes, el governador ha donat ordres de que els advocats fossin embarcats.

L'actitud dels advocats catalans ha despertat simpatia en els Col·legis espanyols. En Maura parlant amb els advocats del Col·legi de Barcelona, digué: —Lo que me extraña es que después de tanto tiempo ustedes tengan aun paciencia para tratar con ese imbécil de Lossada.

Els advocats li respongueren que ja sabien que en Lossada i en Carsi són imposats per les Juntes de Defensa, i en Maura contestà que així era, en efecte. En Lacierva i En Melquiades Alvarez han dit que estaven per tot al costat del Col·legi de Barcelona i que aquest podia comptar amb la cooperació del Col·legi de Madrid. N'Ossorio i Gallardo, s'oferi als advocats catalans per anar a Sevilla i demanar l'adhesió del Col·legi d'aquella ciutat.

Espantat davant d'aquesta solidaritat de tots els advocats, En Primo de Ribera publicà la seva famosa nota dient que el Directori donaria llibertat a la gent per comparèixer davant dels Tribunals sense necessitat d'advocat. Coneguda la manera com avui se'ns fa justícia als catalans, segons els mètodes del feixisme i dels amics del Directori, En Primo de Ribera podria començar per suprimir inclús els Tribunals de Justícia.

LA BANDERA NACIONAL

Lourdes rebé la peregrinació catalana que hi anà fa poc engalanant tota la ciutat amb banderes catalanes. Aquesta gentilesa dels habitants de Lourdes provocà grans mostres d'entusiasme entre els peregrins. En varis cafès hom va tocar els Segadors, en mig d'aplaudiments unànims.

— Els dies que l'esquadra italiana estigué fondejada al port de Barcelona, la nostra bandera nacional onejà al peu de les torres dels vaixells italians, com ja saben els nostres lectors.

Aixó, naturalment, enfelloní als espanyols. I el General Lossada reclamà a l'almirall italià per haver posat aquestes banderes. L'almirall, però, li replicà que dins dels cuirassats italians el General no hi tenia cap jurisdicció. Des de Madrid, a més, fou tramesa una forta repulsa als marins espanyols per no haver avisat que els italians posaven les banderes catalanes.

— Al castell de Cardona, últim lloc que es rendí a les tropes espanyoles invasores de Felip V, ho tornat a onejar la bandera catalana durant els dies que el seu net i continuador Alfons XIII ha tornat a trepitjar com un nou invasor la terra de la nostra Pàtria oprimida.

CONTRA LA NOSTRA LLENGUA

L'alcalde de Figueres, per ordre del delegat governatiu, ha manat que totes les botigues que tenien els rètols en català els posessin en espanyol en el terme de 30 dies amb pena de severes multes. Igualment no s'aprovarà cap espectacle públic, si es programa no està escrit en espanyol. Aquesta nova, apareguda a la premsa de Madrid, la censura ha privat de publicar-la a la premsa catalana.

LA CLAUSURA DE L'ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE LA ENSENYANÇA CATALANA

Prosseguint la obra de persecució espanyola contra la nostra llengua i l'esperit nacional, el general Lossada, obeïnt, segons sembla, a una renúncia procedent de Girona, ha ordenat la clausura de la benemèrita Associació Protectora de la Ensenyanza Catalana. Set policies, des de les sis de la tarda fins a quarts de deu del dia 24 de juny, practicaren un minuciós registre al local de la dita entitat.

Com tots els catalans saben, l'obra de la Protectora era exclusivament patriòtica i cultural. Comptava amb aprop de 15.000 socis a Catalunya i Amèrica, subvencionava una gran quantitat d'escoles on era donada als infants ensenyança de gramètica catalana, geografia, història i literatura de Catalunya, ensenyances que els espanyols persegueixen en les escoles de l'Estat i dels Municipis, duts per llur odi contra Catalunya. La Protectora havia publicat a més una magnífica col·lecció de llibres notabilíssims per l'ensenyament de dites matèries, així mateix com de material escolar moderníssim segons els darrers avenços de la Pedagogia, como no poden trobar-se en cap escola espanyola. Actualment la Protectora organitzava l'anada a fora per l'estiu d'unes trescentes criatures malaltisses de Barcelona, que mercès a l'odi dels espanyols contra els catalans es veuran privades de disfrutar d'aquestes vacances tan necessàries per a llur salut.

En el local de la Protectora, la policia s'incautà de molts documents i correspondència, que ha estat passada al jutjat.

L'ACTUACIÓ DE LA MANCOMUNITAT BOTIFLERA

Com és sapigut, l'actuació de la Mancomunitat espanyola a Catalunya consisteix a enviar telegrams a tort i a dret. Telegrams han estat tramesos per qualsevol futesa al Rei d'Espanya i els membres de la seva família, a tots els governadors de les províncies d'Espanya, a tots els presidents de les Diputacions Provincials governatives d'Espanya, etc., etc.

Diu que En Sala (pobre home) no ha trobat, després de rumiar-ho cap altre sistema millor "para estrechar lazos de patriotismo".

Darrerament ha enviat telegrams a tots els alcaldes botiflers que assistiren a la recepció de l'home que més odi té a Catalunya i que més ha fet per oprimir i engrillonar la nostra Patria: el Rei d'Espanya Alfons XIII.

— La Mancomunitat botiflera, fa fer una gran tirada del famós discurs pronunciat per aquest personatge al Palau de la Generalitat, en el qual es feu l'apologia de Felipe V, el butxí de Catalunya, que entrà a sang i a foc a Barcelona i que en el tristament cèlebre Decret de No-

va Planta proclamà el seu dret de conquesta sobre la nostra terra. El discurs del seu net Alfons XIII és una nova confirmació del dret de conquesta dels Borbons i d'Espanya sobre Catalunya, però feta no per un guerrer, sinó per un pinxo o un maton, ara que sab que l'exèrcit espanyol ens té engrillonats i no tenim llibertat per defensar-nos; és, doncs, una bufetada a la cara de Catalunya encadenada.

— L'Assemblea de la Mancomunitat botiflera ha estat també molt exemplar i divertida. Els diputats governatius feien discurs llargs i incoherents en els quals la dèria predominant era demostrar llur servilisme a Espanya i a la Monarquia espanyola. Entre tots excel·lents del Sr. Sala.

Per demostrar el gran interès que el Rei d'Espanya es premia per Catalunya i el seu desenrotllament, En Sala explicà que volent el Rei anar a la Vall d'Aran, que tant s'estimava, i que sabent que les comunicacions amb la Vall són deficientes, havia expressat el seu reial desig de que fos activada tan com fos possible la construcció de la carretera de la Vall d'Aran pel port de la Bonaigua, i que cada setmana se li comunicués els metres nous de carretera que fossin construïts. A base d'això el Sr. Sala proposà d'enviar el telegrama de consuetut que ell ja portava redactat. Però en sentir això s'alça el Sr. Tous, diputat governatiu de la Vall d'Aran, dient que la Vall no tenia res que agrair al Rei d'Espanya, el qual no havia fet res absolutament per ella, ja que per la carretera del port de la Bonaigua ja feia temps que hi passaven els autos, i que valia la pena que tots plegats estiguessin més informats d'allò de que parlaven, i que si volien enviar el telegrama al Rei sols lograrien posar-lo més en ridícul encara als ulls dels aranesos.

Acabà el discurs amb aquestes eloqüents paraules: "Señores, ya sé que mi opinión aquí no vale nada, porque yo soy el último mono, el último mono siempre se ahoga. En fin, señores, hagan lo que ustedes quieran, y para no molestarles más se sienta el último mono."

En Sala tingué també una interessant qüestió amb els diputats governatius de Lleyda. El Consell de la Mancomunitat botiflera havia acordat rebaixar el contingent provincial de la "provincia" de Lleyda, per tal d'afavorir els lleidatans, però a darrera hora es trobaren que en lloc de dedicar-se la Diputació governativa de Lleyda a fer economies i a treballar per Catalunya, havien fet un gran pressupost de despeses per una reforma de la façana del Palau de la Diputació. En Sala va estar tant eloqüent com de costum i platejà aquest dilema als diputats espanyols per Lleyda "o tornar a augmentar el contingent o no fer les obres al Palau".

Altres debats molt més importants i que ompliren d'amargura l'ànima patriòtica del Sr. Sala i C.^a foren els sostinguts amb el conegut diputat albista nomenat pel Directori, En Torras, de Granollers. Aquest insistí en que la Mancomunitat havia de disoldre's, ja que era la marastra dels pobles de Catalunya, i deixar soles les Diputacions. Digué que el recurs que l'Ajuntament de Granollers tenia presentat per no pagar el contingent provincial fou resolt pel Directori quan encara hi havia la Mancomunitat elegida pel poble, en el sentit de que no era obligatori pels Municipis pagar a la Mancomunitat i que aquesta no tenia força legal per obligar-los a pagar, ja que aleshores es tractava de perjudicar tant com fos possible la Mancomunitat catalana; però que ara que hi havien els diputats governatius, el Directori havia anul·lat la disposició anterior i havia tornat a dir que era obligatori pagar, i que ell estava disposat a presentar un nou recurs i a veure aleshores si el Directori s'atreveria negar-li lo que abans li havia concedit.

DEL VIATJE DEL LLAPICERA AL PIRINEU CATALÀ

L'anada del Rei d'Espanya al Pirineu català ha donat lloc a una sèrie d'episodis que demostren fins a quin punt és veritat tot allò que contenen de l'entusiasme del poble.

Fotografies publicades pel Nuevo Mundo de Madrid mostren que a Lleyda hi havia molt balcons tancats al pas del Rei.

A Vich i Manresa molta gent es tancà a casa llur i no volgué sortir quan pasava el Llapicera.

A la Seu d'Urgell la rebuda ou molt freda; la majoria dels que l'anaren a rebre foren sometents forçats a assistir-hi; la bandera del sometent que porta una llaçada de les quatre barres al pal, fou objecte d'una ovació, mentre que la bandera del regiment que desfilà poc després no fou aplaudida per ningú.

A tot arreu per on passà els Ajuntaments governatius feren despeses per engalanar els pobles i donar menjar als del sèquit reial; a Bellver de Cerdanya, aquesta moixiganga els costà prop de dues mil pessetes; a Puigcerdà més de 10.000 pessetes. Com és de suposar aquestes pessetes llençades en và, hauran de sortir de la butxaca de la pobre gent del poble, són els beneficis que porten les visites reials!

Cal remarcar encara la relació i l'amistat existent entre el rei que vol fer creure que ha moralitzat el país, i els vells cacics; els germans Riu, famosos cacics de la "provincia" de Lleyda, enriquits amb la compra de boscos i salts d'aigua d'aquelles comarques, i uns dels més decidits partidaris que l'Alba, de trista memòria, tenia a Catalunya, foren els qui organitzaren moltes de les moixiganges de la excursió, i el Rei d'Espanya posà a la casa que els Riu tenen a Viella. A Puigcerdà, el Rei posà a la casa d'En Junoy, antic senador republicà, home que havia figurat en totes les conxorxes de l'antiga política, i al qual convé ara estar bé amb el rei i el Directori per veure si cobra en el famós plet de les muralles de Barcelona, en el qual ell és part interessada.

ARA JA NO HI HA "ATRACOS"

Durant la nit del 11 al 12 de juliol, una partida d'uns vint amb arma llarga, disfressats de sometents, aturaren tots els autos en què anaven els jugadors que tornaven de la Rabassada (prop de Barcelona), on des de fa poc es torna a jugar molt fort, i els prengueren tots els quartos que portaven. Es calcula en unes 100.000 pessetes la quantitat robada. Els autors, igual que els del robatori de la casa de joc de Badalona, els assassins del butxí, etcètera, segueixen campant-se-les bé per ara. La censura per demostrar que hi ha tranquil·litat absoluta des de que mana el Directori, ha prohibit que els diaris publicuessin aquest fet, igual com també prohibí parlar de l'assassinat del butxí.

LA MORALITAT DELS MORALITZADORS

El Sr. Ponsà i Gil, ex diputat governatiu de la Mancomunitat botiflera de Catalunya i actual primer tinent d'alcalde de Barcelona, a més d'haver estat advocat de causes brutes i de certes dones que no són pas precisament senyores dignes, és advocat de tres importants circols aristocràtics en els afers referents al joc.